

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 3To/32/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6423010269
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mário Šulej
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6423010269.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mária Šuleja a sudcov JUDr. Ing. Miroslava Mandáka a Mgr. Ivany Datlovej, na verejnom zasadnutí dňa 19. júna 2024 v trestnej veci obžalovaného A. B. za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a), b) Tr. zák., o odvolaniach obžalovaného a poškodenej C. D. proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 17.04.2024, sp. zn. 2T/39/2023 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. f), ods. 2 Tr. por. z r u š u j e napadnutý rozsudok okresného súdu v celom výroku o náhrade škody.

Rozhodujúc sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. poškodenú C. D., nar. XX.XX.XXXX v E., trvalým pobytom F. G. XX, podľa § 288 ods. 1 Tr. por. odkazuje s celým nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Výrok o treste zostáva nezmenený a výroky o vine a ochrannom opatrení zostávajú nedotknuté.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresného súdu bol obžalovaný A. B. uznaný za vinného zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a), písm. b) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

od presne nezistenej doby začiatkom roka 2018 do presnejšie nezistenej doby leta 2022 v rodinnom dome č. XX v H. F., počas vzájomného spoluzitia s poškodenou C. D., narodená XX. X. XXXX, bytom F. XX, H. A., t. č. prechodne bez prihlásenia B. XXX, H. I. B. J., ju najmä pod vplyvom alkoholu vystavoval verbálnym útokom, ponižovaniu, vulgárne jej nadával a opakovane nekontrolovane fyzicky napádal bitím, kopaním po celom tele, vrátane hlavy, údermi rukou zovretou v päst' do oblasti hlavy, pričom k bitkám ešte počas spoluzitia F. H. F. K. takmer denne a to aj bez príčiny, po požití alkoholu a návrate domov ju hneď fyzicky napádal údermi otvorenou dlaňou do tváre, jej mobilný telefón počas konfliktu rozbil udieraním o jej hlavu, počas konfliktov po nej hádzal sklenené fľaše, čoho svedkami boli aj ich spoločné deti, pričom následkom týchto fyzických atakov boli hematómy na nohách aj tvári, či hrče na hlave; počas šiesteho mesiaca tehotenstva so synom v roku 2018 ju tiež fyzicky napadol, kedy ju dobil a dokopal aj do brucha, no na ošetrení nebola z dôvodu, že nemala kam ísť, nemala telefón a vo večerných hodinách, kedy ku skutku došlo, si nemala ako privolať pomoc, fyzicky ju napádal aj počas gravidity s dcérou, tentoraz však len po tvári, následkom čoho boli hematómy v tejto oblasti; počas spoluzitia F. F. jej bezdôvodne zakazoval jesť, oznámenie však na neho nepodávala z obavy o svoje zdravie a život,

od presnejšie nezistenej doby v lete 2022 do dňa 30. 10. 2022 na farme v obci B. G. XXX, vrátane budovy na farme označovanej ako „váha“, počas vzájomného spolužitia s poškodenou C. D., narodená XX. X. XXXX, bytom F. XX, H. A., ju najmä pod vplyvom alkoholu pri návrate domov napádal, správal sa voči nej agresívne, opakovane, spravidla každý druhý deň, niekedy aj denne jej najprv vulgárne nadával a ponižoval, nakoľko ju neustále podozrieval z nevery „kurva, piča, už chceš jebať“ tiež jej hovoril, že je „krkavčia matka“ a potom ju zbil, zakazoval jej jesť, povedal jej, že ju zabije, v mesiaci september 2022 jej na farme v obci B. pri hlave držal nabitú vzduchovú zbraň a vyvolával v nej ešte väčší strach a obavu o život a zdravie, zo strachu pred ním nespávala v noci vedľa neho, ale na zemi, tiež ju 26. 10. 2022 na chodbe F. H. G. XXX F. H. B. počas gravidity opakovane kopal do brucha, následkom čoho došlo k silnému krvácaniu a potratu plodu s nutnosťou hospitalizácie a operačného zákroku, ktoré predstavovalo ohrozenie jej života v dôsledku straty krvi, na čo bol nadriadeným zamestnancom, so súhlasom zamestnávateľa z ubytovne a zamestnania B. L. F. B. F.; ďalej počas spolunažívania s poškodenou na farme v H. B. B. fyzicky napádal maloletú C. D., narodená XX. XX. XXXX, údermi po hlave, následkom čoho v jednom prípade spadla na zem a cvakli jej zuby, pričom ju bil pomerne veľkou silou, taktiež ju chytil odzadu za hlavu a udrel o stôl, na čo maloletá narazila ústami a zubami o hranu stola, zaliala ju krv a rozplakala sa, kde ju následne držiak za vlasy odtiahol do kúpeľne a sprchoval ju studenou vodou, tiež keď maloletá mrnkala v čase, keď obžalovaný ležal na izbe po predchádzajúcom nadmernom požití alkoholu, tak ju chytil a hodil o zem, kde maloletá zostala nehybne ležať, vadilo mu, keď maloletá mrnkala, vtedy jej dával facky, čo sa stalo asi štyrikrát, jedenkrát ju kopol do zadku tak, že odletela do jarku, odkiaľ ju vyťahovala C. D.,

kde takýmto konaním poškodenej C. D. spôsobil hematómy po tele a monokle, od tej doby má poruchy spánku, bojí sa a pociťuje strach z obžalovaného, rovnako ako aj maloletá C. D., ktorá od tej doby má strach z vody a prestala rozprávať, čím obžalovaný svojím konaním u C. D. a u maloletej znižoval ich dôstojnosť, vyvolával u nich strach, nervozitu a neistotu.

Za to mu bol podľa § 208 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. l), § 38 ods. 2, 3, 8 Tr. zák., § 39 ods. 4 Tr. zák. per analogiam uložený trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. bol obžalovaný zaradený na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 73 ods. 2 písm. c), d), ods. 5 Tr. zák., § 74 ods. 1 Tr. zák. mu bolo uložené ústavné ochranné protialkoholické liečenie.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. mu bola uložená povinnosť nahradiť poškodenej C. D., nar. XX.XX.XXXX v E., H. D., M. bytom F. G. XX, H. A., prechodne bytom B. G. XXX, H. I. B. J., škodu vo výške 9 128,- €.

Podľa § 288 ods. 2 Tr. por. bola poškodená C. D., nar. XX.XX.XXXX v E., okres D., trvale bytom F. G. XX, H. A., prechodne bytom B. G. XXX, H. I. B. J., so zvyškom jej nároku odkázaná na civilný proces.

Proti napadnutému rozsudku podal obžalovaný priamo na hlavnom pojednávaní odvolanie proti výroku o treste, ktoré odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu písomným podaním doručeným okresnému súdu dňa 19.04.2024, ktorým zároveň podal odvolanie aj proti výroku o náhrade škody.

Uviedol, že na hlavnom pojednávaní dňa 17.04.2024 urobil vyhlásenie o vine zo spáchania skutku, ktorý mu bol kladený za vinu v obžalobe. K svojmu konaniu sa priznal a svoje konanie oľutoval. Vzhľadom na uvedené žiadal pri ukladaní trestu zohľadniť § 38 ods. 3 Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 36 písm. l) a n) Tr. zák. a ustanovenie § 39 Tr. zák. Mal za to, že pri ukladaní trestu súd dostatočne nezohľadnil okolnosti prípadu a najmä jeho osobné pomery, tak ako to vyžaduje § 39 Tr. zák., ktorý následne citoval.

Pokiaľ ide o následok jeho konania, konajúci súd dostatočne nezohľadnil mieru, formu a intenzitu konania, za ktoré ho odsúdil. Z jeho strany nedošlo k spôsobeniu žiadnych vážnejších fyzických zranení žiadnej osobe. Rovnako tak nebolo jeho konanie tak závažné, že by u poškodených došlo k diagnostikovaniu symptómov, ktoré by mohli byť v súhrne posúdené ako syndróm týranej osoby alebo posttraumatická stresová porucha, ktoré majú intenzitu poruchy zdravia, čo konkrétne aj konštatoval znalec. U poškodenej C. D. bola zistená miernejšia forma, a to potraňovaná úzkostná reakcia, ktorá však mala mať pôvod nie len v jeho konaní, ale aj v iných stresových situáciách, ktoré mala poškodená opakovane zažívať a ktoré jej mali byť spôsobované inými osobami (C. D. mala byť opakovane znásilnená N. E., ktorá trestná vec sa vedie v samostatnom konaní na Okresnom súde Žiar nad Hronom).

Znalec nekonštatoval mieru zavinenia konkrétnej osoby, ktorá mala vplyv na vznik potrahovanej úzkostnej reakcie poškodenej, pričom vzhľadom na závažnosť skutku, ktorým je znásilnenie je na mieste predpokladať, že práve táto stresová situácia mohla u poškodenej vyvolať potrahovajúcu úzkostnú reakciu vo väčšej miere ako jeho konanie.

Rovnako tak je v tomto smere potrebné zvýrazniť zásadu ukladania trestov podľa § 34 ods. 3 Tr. zák. (trest má postihovať iba páchatel'a tak, aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby). S C. D. majú dve spoločné maloleté deti, a to C. a O.. Eva si vzala C. do výlučnej osobnej starostlivosti, pričom H. O. O. nedokázala postarať a ten je momentálne umiestnený v detskom domove v A.. O. bude mať v júni 2024 päť rokov, kedy ihneď po prepustení z výkonu trestu by si ho chcel zobrať do osobnej starostlivosti. Aj v priebehu súdneho konania (zo svedeckých výpovedí) bolo preukázané, že ho ľúbi a má s ním výborný vzťah, venoval mu veľa času, čo potvrdzovala aj poškodená. Nie je na prospech žiadneho dieťaťa, aby vyrastalo v detskom domove, kedy v prípade uloženia vysokého trestu bude jeho syn nútený dlhodobo vyrastať bez rodičov (nakoľko C. D. o neho nejaví záujem a nedokáže sa o neho postarať). Preto žiadal, aby odvolací súd pri rozhodovaní o výške trestu zohľadňoval v súlade so zásadami ukladania trestov primárne záujmy maloletého syna O., kedy dlhodobé oddelenie od rodičov bude mať potencionálne negatívne dôsledky na jeho emocionálny a psychický vývoj. Súčasne mal za to, že v prípade osobnej starostlivosti o maloletého bude zabezpečený nielen jeho kvalitnejší psychický vývoj, ale aj lepšia kvalita života po ekonomickej stránke. Jeho dlhodobý pobyt vo výkone trestu bude mať tak neodstrániteľné následky jednak na jeho vzťahy so synom, ale najmä na jeho živote, kedy bude musieť dlhodobo žiť v detskom domove bez rodičovskej výchovy a starostlivosti, ktorá je v živote každého dieťaťa nenahraditeľná.

Poukázal na skutočnosť, že v minulosti nikdy nebol trestne stíhaný za obdobný trestný čin, ani za priestupok proti občianskemu spolunažívaniu a voči poškodenej C. D. sa skutku dopustil výlučne pod vplyvom alkoholu, pred vzatím do väzby bol riadne zamestnaný. S uložením ústavného protialkoholického liečenia súhlasil, nakoľko si uvedomil, že primárnou príčinou jeho konania bol stav opitosti, ktorý odbrzdňoval jeho konanie, kedy sa dopúšťal skutku, ktorého by sa nikdy inak nedopustil. V minulosti deväť rokov žil v partnerskom vzťahu s predchádzajúcou družkou P. Q. (s ktorou majú aj spoločného syna O.), kedy sa voči nej nikdy nedopustil násilného konania. Uvedená okolnosť preukazuje, že nie je násilnícky typ a jeho konanie sa za žiadnych okolností nebude opakovať. Je presvedčený o tom, že dôvodom jeho konania bol výlučne alkohol a súčasne partnerské nezhody medzi ním a poškodenu, ktoré mali riešiť vzájomným odlúčením a nie zotrvávaním v nefunkčnom vzťahu.

Uvedené skutočnosti boli v súhrne takými okolnosťami prípadu, ktoré oprávňujú k úvahám o aplikácii ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. vo výraznejšej miere ako to uskutočnil okresný súd. Je presvedčený o tom, že na jeho prevýchovu a na ochranu spoločnosti bude v tomto konkrétnom prípade postačovať aj trest odňatia slobody kratšieho trvania ako mu bol uložený. Uloženie trestu šesť rokov nepodmienečne napriek čiastočnej modifikácii jeden rok pod zákonom ustanovenú dolnú hranicu považoval za neprimerane prísne a v rozpore so zásadami ukladania trestov podľa § 34 Tr. zák.

Vo vzťahu k uloženej povinnosti nahradiť škodu C. D. vo výške 9 128,- € uviedol, že nie je možné stotožniť sa s postupom okresného súdu, ktorý ho bez akéhokoľvek dokazovania v tejto časti zaviazal na úhradu stanovenej čiastky. Pri rozhodovaní o priznaní nároku na náhradu škody vychádzal zo znaleckého dokazovania, kedy A. R. S. H. priznať poškodenej C. D. 700 bodov ako náhradu za potrahovajúcu úzkosť v čase skutkov (v súhrne za oba skutky) – myslené za konanie, ktoré bolo predmetom tohto trestného konania (jeden skutok) a za konanie N. E., ktorý mal C. D. opakovane znásilňovať (druhý skutok). Znalkyňa v znaleckom posudku žiadnym spôsobom neozrejmla, akým spôsobom dospela k odporúčanej výške bodov (700), kedy výlučne uviedla, že sa uplatní položka č. 255 s rozsahom bodov 260 až 1300, pričom odporučila približný stred rozsahu uvedenej položky bez akýchkoľvek bližších ozrejmení alebo uvedení úvah, ktorými sa riadila pri určení práve počtu bodov vo výške 700. Okresný súd vychádzal z bodového ohodnotenia 700 bodov (26,08 € za 1 bod), kedy výslednú sumu 18 256,- € rozdelil na polovicu a voči jeho osobe priznal poškodenej nárok na náhradu škody vo výške 9 128,- €. Uvedený postup však nemal žiadnu oporu v právnej úprave, ani vo vykonanom dokazovaní, tento mal poškodenú odkázať s uplatnením nároku na náhradu škody na civilné súdne konanie v celom rozsahu, a to z viacerých dôvodov. Samotná znalkyňa A. R. S. uvádzala, že C. D. bola vystavovaná viacerým stresovým situáciám, ktoré u nej spôsobili potrahovajúcu úzkostnú reakciu. Mal za to, že v civilnom súdnom konaní je väčší priestor na dokazovanie ohľadne podmienok priznania nároku na náhradu škody, samotnej výšky

škody, vzniku nároku na náhradu škody, podmienkam jej priznania najmä v časti príčinnej súvislosti medzi jeho konaním a vznikom škody, teda v tomto trestnom konaní nie je možné jednoznačne ustáliť mieru jeho zavinenia. Okresný súd svojím postupom de facto určil mieru jeho zavinenia vo výške 50% (bez akéhokoľvek relevantného odborného posúdenia a základu), kedy priznal poškodenej polovicu zo sumy odporúčanej súdnym znalcom, čo nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, keďže v tomto trestnom konaní bolo predmetom primárne rozhodovanie o jeho vine a treste. Vzhľadom na jeho vyhlásenie o vine súd nepristúpil k dokazovaniu, kedy nebola vypočutá znalkyňa A. R. S., ktorá by bližšie mohla objasniť vyššie uvedené nedostatky (miera zavinenia, relevantné odôvodnenie odporúčanej výšky bodov - 700 a pod.). Priznanie nároku na náhradu škody v trestnom konaní je na mieste primárne v nepochybných prípadoch, kedy je spôsobená škoda napríklad na majetku, ktorá je jednoznačne určiteľná a nie v prípadoch náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v situácii, kedy zo samotného znaleckého posudku, ktorý je podkladom pre priznanie nároku na náhradu škody, vyplýva iba kombinovaný nárok na náhradu škody v dôsledku, že poškodená utrpela viacero stresových situácií, ktoré jej spôsobili viaceré osoby a preto je toto rozhodnutie v tejto časti nepreskúmateľné a súčasne nesprávne.

Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd preskúmal odôvodnenosť výroku rozsudku súdu prvého stupňa o treste a aby podľa § 321 ods. 1 písm. e) Tr. por. tento zrušil v časti uloženia trestu a uložil mu trest odňatia slobody v kratšom trvaní. Súčasne navrhol, aby odvolací súd preskúmal aj výrok o povinnosti nahradiť poškodenej C. D. škodu vo výške 9 128,- €, s tým aby ho podľa § 321 ods. 1 písm. f) Tr. por. zrušil a odkázal poškodenú s uplatneným nárokom na náhradu škody na civilné súdne konanie.

K podanému odvolaniu obžalovaného sa poškodená C. D. vyjadrila prostredníctvom svojho splnomocnenca písomným podaním doručeným okresnému súdu dňa 07.05.2024.

Uviedla, že sa stotožňuje s výrokom o treste uloženom obžalovanému a považuje ho za správny a zákonný. Prvostupňový súd zohľadnil všetky skutočnosti, ktoré majú význam pri určovaní druhu a výmery trestu a zároveň prihliadol na všetky súvisiace ustanovenia Trestného zákona, pričom spĺňa všetky kritériá z hľadiska individuálnej, ako aj generálnej prevencie. Uloženie miernejšieho trestu by už nezohľadňovalo závažnosť konania obžalovaného, navyiac tomuto už bola výmera trestu odňatia slobody mimoriadne znížená podľa § 39 ods. 4 Tr. zák. per analogiam.

Pokiaľ ide o výrok o náhrade škody, okresný súd aj v tejto časti vykonal riadne dokazovanie, vrátane znaleckých posudkov z odvetvia psychiatrie a klinickej psychológie dospelých, na ktorých závery dostatočne prihliadol. Nie je pravdivým tvrdenie obžalovaného, že by znalkyňa v znaleckom posudku žiadnym spôsobom neozrejmla, akým spôsobom dospela k odporúčanej výške náhrady za bolesť, práve naopak uviedla, že ide o náhradu za bolesť v súvislosti so vznikom protrahovanej stresovej reakcie, a to vo výške 700 bodov, ktoré po vynásobení sumou 26,08 Eur, ktorá je hodnotou jedného bodu, predstavuje celkovú sumu 18 256,- Eur, a to vrátane skutku, pre ktorý je trestne stíhaný v samostatnom konaní N. E.. Okresný súd teda rozhodol zákonne a spravodlivo, pričom svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil.

K vyjadreniu poškodenej zaujal stanovisko obžalovaný prostredníctvom svojho obhajcu písomným podaním doručeným krajskému súdu 21.05.2024. Uviedol, že vyjadrenia poškodenej týkajúce sa hodnotenia správnosti a spravodlivosti uloženého trestu okresným súdom považoval za irelevantné. Úlohou trestného konania nie je zadosťučinenie poškodeného vo forme prísneho trestu pre odsúdeného, avšak v súlade so základnými zásadami ukladania trestov podľa § 34 Tr. zák. je účelom trestu zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov a až v poslednom rade má trest vyjadrovať morálne odsúdenie páchatel'a (avšak spoločnosťou ako celkom a nie poškodeným v trestnom konaní), čo vychádza práve z verejnoprávneho charakteru trestného konania.

Nestotožnil sa s tvrdeniami poškodenej o správnosti výšky trestu, ktoré považoval za účelové v snahe vykresliť ho v čo najnegatívnejšom svetle. Poškodená dokonca popisuje konanie (spôsobenie následku potratu plodu v dôsledku údajne jeho konania), ktoré mi nebolo kladené za vinu ani podanou obžalobou a k predmetnému konaniu sa teda v rámci vyhlásenia o vine ani nepriznal. Rovnako tak nie sú pravdivé tvrdenia o tom, že mal poškodenej zakazovať jesť, čo nebolo preukázané ani v rámci svedeckých výpovedí na hlavnom pojednávaní. Na hlavnom pojednávaní uskutočnil vyhlásenie o vine, uvedomujúc

si, že sa priznal k skutkom, ktoré sú mu kladené za vinu v obžalobe. Pre úplnosť však poukázal na viaceré svedecké výpovede, z ktorých vyplýva, že vo vzťahu k deťom nikdy nepoužil násilie okrem jediného prípadu, kedy mal udrieť dcéru C. (čo je potrebné pričítať skôr rodičovskej výchove), avšak zo žiadneho vykonaného dôkazu nevyplýva, že by sa mal voči deťom správať násilnícky alebo iným hrubým spôsobom. Práve naopak väčšina svedkov a aj samotná poškodená vypovedala, že jeho vzťah k deťom bol pozitívny, a to najmä primárne so synom O..

Opätovne zdôraznil skutočnosť, že problémom ich spolužitia bol najmä alkohol a nedostatok finančných prostriedkov, ako aj vzájomné odcudzenie, ktoré mali riešiť dávno rozchodom. Ich partnerské spolužitie do značnej miery poznačila minulosť poškodenej, ako aj skutočnosť, že mu bola neverná (k čomu sa sama priznala) a ich vzťah sa odvtedy vyvíjal negatívne. Skutočnosť, že deti negatívne reagovali na ich spolužitie je prirodzená, nakoľko sa často hádali a vulgárne si nadávali, avšak ako zo svedeckých výpovedí vyplýva, jednalo sa o vzájomné konanie, ktorého sa dopúšťala rovnako tak aj poškodená. Svoj podiel viny na ich zlom partnerskom spolužití priznal a svoje konanie oľutoval. Je presvedčený, že po vyriešení problému s alkoholom bude pripravený sa postarať o svojho maloletého syna, ktorý je momentálne v detskom domove v A.. H. uloženie trestu v kratšom trvaní žiadal najmä kvôli maloletému synovi, aby nevyrastal v detskom domove, ale aby si ho po prepustení z výkonu trestu mohol vziať do osobnej starostlivosti.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie aj poškodená C. D., prostredníctvom svojho splnomocnenca, písomným podaním doručeným okresnému súdu dňa 07.05.2024, a to proti výroku o náhrade škody, ktorým bola so zvyškom nároku na náhradu škody odkázaná na civilný proces.

Poukázala na znalecký posudok A. R. S. R. odvetvia psychiatrie a na znalecký posudok A. H. K. z odvetvia klinickej psychológie dospelých, zo záverov ktorých vyplýva, že bola u nej zistená protrahovaná úzkostná, stresom podmienená reakcia v čase spolužitia s obžalovaným, nadväzujúca na jeho násilnicke, často nevypočítateľné správanie. Táto reakcia bola spojená s prežívaním permanentného strachu, obáv o svoj život a zdravie, ako aj život a zdravie svojich detí, najmä mal. E.P. Po odstránení jadrovej príčiny (násilné správanie obžalovaného) zistená symptomatika ustupuje a jej stav sa postupne zlepšuje. Pri stretnutí s obžalovaným však u nej nemožno vylúčiť opätovný strach, pocity úzkosti, prípadné flashbacky na jeho násilnicke správanie.

Znalkyňa v súvislosti so vznikom protrahovanej stresovej reakcie jej navrhla priznať 700 bodov ako náhradu za bolesť, čo predstavovalo sumu 18 256,- Eur, pričom sa to vzťahovalo na oba skutky, t.j. aj za konanie N. E., ktorý je stíhaný samostatne.

Znalkyňa zároveň konštatovala, že existuje predpoklad vzniku sťaženia spoločenského uplatnenia, pričom jeho rozsah bude potrebné posúdiť o jeden rok. Prostredníctvom splnomocnenca podala okrem iného návrh na doplnenie znaleckého posudku k sťaženiu spoločenského uplatnenia a náhrade nemajetkovej ujmy, a preto mal okresný súd postupovať v tomto smere, čo sa však nestalo.

Vzhľadom k tomu navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v časti výrokov o náhrade škody, ktorým bola jej náhrada čiastočne priznaná a o odkázaní so zvyškom nároku na jej náhradu na civilný proces, zrušil.

K odvolaniu poškodenej sa obžalovaný vyjadril prostredníctvom svojho obhajcu písomným podaním doručeným krajskému súdu 21.05.2024. Uviedol, že poškodená navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil v časti priznaného nároku na náhradu škody a odkázania so zvyškom nároku na civilný proces. Zároveň navrhla, aby ju odkázal so svojím uplatneným nárokom na civilné súdne konanie, a to v celom rozsahu. Dôvody, pre ktoré navrhla zrušenie výroku o nároku na náhradu škody nekorešponujú s dôvodmi uvedenými v jeho odvolaní, avšak v konečnom dôsledku sa poškodená, ako aj ja on domáhajú v rámci odvolacieho konania zrušenia napadnutého rozsudku v časti týkajúcej sa nároku na náhradu škody voči poškodenej. Nakoľko obidve strany nepovažujú uvedené rozhodnutie v tejto časti za správne, resp. zákonné, navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok v časti výroku o náhrade škody a v celom rozsahu odkázal poškodenú s uplatnením jej nároku na civilné súdne konanie.

Na verejnom zasadnutí, ktoré bolo vykonané v neprítomnosti splnomocnenca poškodenej a opatrovníka maloletej poškodenej, prokurátor krajskej prokuratúry považoval napadnutý rozsudok vo výrokoch o treste a o náhrade škody za zákonný a správny. Trest uložený obžalovanému, vzhľadom na spôsob spáchania činu, ako aj následok na maloletej, bol primeraný. Okresný súd náležite odôvodnil aj rozhodnutie o priznaní čiastočnej náhrady škody u poškodenej C. D.. Vzhľadom k tomu navrhol odvolania obžalovaného, ako aj poškodenej C. D. zamietnuť ako nedôvodné.

Naproti tomu sa obhajca obžalovaného v plnom rozsahu pridrižoval dôvodov uvedených v písomnom odôvodnení odvolania, ako aj vo vyjadrení k odvolaniu poškodenej a v stanovisku k jej vyjadreniu. Navrhol, aby krajský súd podľa § 321 ods. 1 písm. e), f) Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu jednak vo výroku o treste a jednak vo výroku o náhrade škody. Následne žiadal, aby rozhodol sám tak, že obžalovanému uloží trest odňatia slobody v čo najnižšej výmere a poškodenú C. D. odkáže s celým nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Obžalovaný sa pripojil k návrhu svojho obhajcu, žiadal o zmiernenie trestu a taktiež o to, aby o náhrade škody rozhodol súd v civilnom konaní.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací zistil, že odvolania podali obžalovaný a poškodená ako oprávnené osoby a to v zákonnej lehote proti rozhodnutiu, proti ktorému boli prípustné. Následne preskúmal v intenciách § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov o treste a o náhrade škody. Na chyby, ktoré neboli odvolaniami vytýkané, by prihliadol len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. vo vzťahu k týmto výrokom, čo však zistené nebolo. Po uvedenom procesnom postupe dospel k záveru, že odvolanie obžalovaného bolo čiastočne dôvodné, a to vo výroku o náhrade škody, odvolanie poškodenej C. D., vzhľadom na jej konečný návrh, bolo možné taktiež považovať za dôvodné.

Primárne je nutné konštatovať, že výroky o vine a o ochrannom liečení v napadnutom rozsudku už nadobudli právoplatnosť, nakoľko ich odvolaním nenapadla žiadna z oprávnených osôb.

Krajský súd poznamenáva, že okresný súd procesne nepostupoval správne, keď uznesením prijal vyhlásenie viny obžalovaného až na hlavnom pojednávaní 17.04.2024, t.j. až po tom, čo bolo vykonané dokazovanie ohľadne jeho viny vo viacerých predchádzajúcich termínoch, pričom obžalovaný na prvom z nich vyhlásil, že je nevinný. Zmenu jeho postoja mohol prvostupňový súd eventuálne vyhodnotiť len ako poľahčujúcu okolnosť podľa ust. § 36 písm. l) Tr. zák. Krajský súd však nemal vo vzťahu k výroku o vine tzv. prieskumnú povinnosť a navyše by takáto zmena bola v neprospech obžalovaného aj pri ukladaní trestu, čo by bolo neprípustné, nakoľko odvolanie podal proti tomuto výroku výlučne on sám (zásada zákazu zmeny k horšiemu).

Pokiaľ ide o výrok o treste, odvolací súd musel vychádzať z existujúcej procesnej situácie a aj preto sa stotožnil s výrokom prvostupňového súdu, ktorý považoval za odôvodnený a v podstate vecne správny, pričom poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku na stranách č. 6 a 7. Okresný súd vzal do úvahy spôsob spáchania činu, jeho následok, zavinenie, pohnútku, zhodnotil aj osobu obžalovaného, jeho pomery a možnosť nápravy, správne ustálil aj pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností na 1:0. Obžalovanému neprináležala aj ďalšia poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. n) Tr. zák., ako sa toho domáhal, pretože žiadnym spôsobom nenapomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom a v tomto smere neprejavil žiadnu aktivitu, vyhlásenie jeho viny na hlavnom pojednávaní bolo zohľadnené priznaním poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Tr. zák. V dôsledku toho bolo možné po znížení hornej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby podľa ust. § 38 ods. 3, 8 Tr. zák. o jednu tretinu uložiť obžalovanému trest odňatia slobody vo výmere od 7 rokov do 12 rokov a 4 mesiacov. Okresný súd zároveň správne prihliadol podľa ust. § 38 ods. 2 Tr. zák. aj na mieru závažnosti poľahčujúcej okolnosti podľa ust. § 36 písm. l) Tr. zák., ktorá pomerne významne vyznievala v prospech obžalovaného.

Prvostupňový súd pri ukladaní trestu správne neaplikoval aj ust. § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu, keďže u obžalovaného neexistovali ani také okolnosti prípadu, ani také pomery, ktoré by mohli byť považované za mimoriadne a vybočovali by z bežných prípadov, taktiež použitie zákonom ustanovenej trestnej sadzby by z tohto dôvodu nebolo pre neho neprimerane prísne. V jeho neprospech vyznievala najmä celková dĺžka skutku, ako aj spôsob jeho páchania,

vrátane početnosti, rôznorodosti a intenzity jednotlivých útokov, najmä voči poškodenej C. D. a taktiež aj závažnosť následkov či už na fyzickom, ako aj psychickom zdraví poškodených.

Za daného stavu v prospech obžalovaného vyznievalo jeho vyhlásenie na hlavnom pojednávaní, že je vinný zo spáchania skutku kladeného mu za vinu obžalobou podľa ust. § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., nakoľko zo zjednocujúceho stanoviska trestnoprávneho kolégia NS SR vyplýva, že samotné vyhlásenie viny obžalovaného na hlavnom pojednávaní podľa zmienenej zákonnej ustanovenia Trestného poriadku a jeho následné prijatie súdom samo o sebe síce nie je možné považovať za poľahčujúcu okolnosť podľa ust. § 36 písm. n) Tr. zák., ale len za poľahčujúcu okolnosť podľa ust. § 36 písm. l) Tr. zák., avšak takýto postoj obžalovaného je potrebné vziať v úvahu, keďže neodvolateľne prijme všetky právne účinky uznania viny, dokonca bez toho, aby vopred vedel, aký druh trestu a v akej výmere mu bude následne súdom uložený, a preto možno aplikovať pri ukladaní trestu ust. § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. vzťahujúce sa na konanie o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, t.j. môže mu byť uložený trest odňatia slobody zníženie o 1/3-inu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

Prvostupňový súd na základe tohto samostatného zákonného dôvodu na mimoriadne zníženie trestu podľa ust. § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam znížil uložený trest odňatia slobody pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jeden rok a uložil obžalovanému trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov, keďže na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačoval aj trest kratšieho trvania, čo akceptoval aj druhostupňový súd. Na druhej strane by však aplikácia tohto zákonného ustanovenia v ešte výraznejšej miere nebola namieste, nakoľko by viedla k uloženiu neprimerane mierneho trestu. Na tom nič nemení ani viacero skutočností a okolností, na ktoré poukázal obžalovaný vo svojom odvolaní a ktoré vyznievali čiastočne v jeho prospech.

Okresný súd postupoval správne, keď obžalovaného podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu s minimálnym stupňom stráženia, pretože nebol pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody.

Jedine uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody dlhšej výmery zabezpečí v danom prípade v dostatočnej miere dosiahnutie účelu trestu, a zároveň obsahuje v primeranom rozsahu prvky represie, ako aj prvky individuálnej a generálnej prevencie, a takýto trest zodpovedá všetkým požiadavkám vyplývajúcim z ust. § 34 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., a súčasne i z ďalších ustanovení, ktoré upravujú zásady ukladania trestov. Dôležitou bola tiež skutočnosť, že obžalovanému okresný súd súbežne uložil aj ochranné opatrenie a to ochranné protialkoholické ústavné liečenie, ktoré bude súčasne spolupôsobiť pri dosiahnutí jeho nápravy a ochrane spoločnosti.

Pokiaľ ide o výrok o náhrade škody, odvolací súd najprv konštatuje, že zo spisového materiálu vyplýva, že poškodená prostredníctvom svojho splnomocnenca podala návrh na doplnenie dokazovania, a to doplnením znaleckého posudku z odvetvia psychiatrie ohľadom jej sťaženia spoločenského uplatnenia a náhrady nemajetkovej ujmy, až v odôvodnení svojho odvolania, pričom nekonkretizovala ich výšku. V tomto štádiu by však ohľadne tejto časti prípadného nároku na náhradu škody vykonanie potrebného dokazovania presiahlo potreby trestného stíhania a predĺžilo by ho, pričom išlo o väzobnú vec, a z týchto dôvodov krajský súd vykonanie uvedeného dôkazu na verejnom zasadnutí odmietol.

Okresný súd uložil obžalovanému povinnosť, aby nahradil poškodenej C. D. škodu vo výške 9.128,- Eur a so zvyškom jej nároku ju odkázal na civilný proces, prihliadajúc na závery znaleckých posudkov z odvetví psychiatrie a klinickej psychológie dospelých, nakoľko znalkyňa doporučila priznať poškodenej náhradu škody za bolesť – potrahovanú stresovú úzkosť, spôsobenú konaním obžalovaného, ale aj ďalšie osoby, ktorá je trestne stíhaná v samostatnom konaní za zločin znásilnenia, a to vo výške 700 bodov, pričom rozsah bodového ohodnotenia v takomto prípade možno určiť od 260 do 1300 bodov.

V tomto smere možno súhlasiť s odvolacími námietkami obžalovaného tak, ako sú vyššie uvedené, najmä, že by bolo potrebné dôsledne vypočítať znalkyňu, aby podrobnejšie a logicky ozrejnila, aké skutočnosti a okolnosti ju viedli k záveru, z ktorého následne vychádzal okresný súd pri určovaní výšky škody. Dôvodným bol aj ďalší argument, a to že prvostupňový súd len mechanicky určil mieru zavinenia obžalovaného na jednu polovicu bez toho, aby takýto záver dostatočne odôvodnil, a to predovšetkým vo vzťahu ku konkrétnemu konaniu ďalšej osoby, ktorá sa spolupodieľala na vzniku zistenej úzkosti poškodenej, na ktorú mohli navyše vplývať aj ďalšie nepriaznivé faktory.

Z týchto dôvodov bolo rozhodnutie okresného súdu v tejto časti priznaného nároku na náhradu škody nielen predčasné, ale aj čiastočne nepreskúmateľné.

Odhliadnuc od uvedeného samotná poškodená prostredníctvom splnomocnenca, keď ani jeden z nich nebol na verejnom zasadnutí prítomný, v podanom odvolaní (ako v poslednom návrhu, ktorý je rozhodujúci, nakoľko ide o návrhové konanie a návrhom ako takým vrátane požadovanej výšky náhrady škody disponovala výlučne poškodená) žiadala, aby odvolací súd zrušil celý výrok o náhrade škody,

teda nielen časť, v ktorej bola odkázaná so zvyškom nároku na náhradu škody na civilný proces, ale aj v časti, ktorým jej bola škoda priznaná, čo bolo ďalším dôvodom pre uvedené rozhodnutie. Krajský súd ako súd odvolací po preskúmaní zákonnosti a odôvodnenosti napadnutých výrokov o treste a o náhrade škody, o odvolaniach obžalovaného a poškodenej C. D., z vyššie uvedených dôvodov rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.